

Daleko od grada, daleko od prava

DISKRIMINACIJA KAO SVAKODNEVICA

ISTINA O

ZIVOTU

NA SELU

● Liječnik je u gradu, škola u jednom, crkva u drugom, a pošta u trećem selu

2./3.str.

DALEK Život na Liječ jedn a po

Suzana ŽUPAN

Poslodavac
izbjegava zaposliti
radnika sa sela jer
on iziskuje i
trošak prijevoza

Stanovnici Đurdanaca, uz sve prednosti života na selu, svakodnevno ipak osjećaju i probleme življenja na ruralnom području, to više što ovo mjesto svoje potrebe zadovoljava u čak pet mjesta u dvije županije.

Naime, Đurdanci su prigradsko naselje Đakova i dio potreba zadovoljavaju u tom gradu udaljenom od njih 12,5 kilometara, njihova opskrba strujom je u nadležnosti Elektre u Vinkovcima, filijala su župe Vrbica u općini Semeljci, škola im je područni objekt OŠ u Budrovcima, a pošta u Starim Mikanovcima, u drugoj županiji. Na upit nailazi li na situacije u kojima se osjeća zakinit zbog života na selu u odnosu na grad, Đurdančanin Josip Stojaković navodi loš internet, manje prometnih veza u vrijeme "ferija", nebrigu za tamošnju državnu cestu.

Nedostupnost javnih usluga

– Ljudima sa sela teže je i zaposliti se. Poslodavac će radije zaposliti nekog iz grada, računajući da on, živeći ondje gdje je i firma, neće kasniti, imati troškove prijevoza – kaže Stojaković. Upravo je udaljenost od grada, a time i od mnogih prava, u odnosu stavila pučka pravobraniteljica Lora Vidović, u suradnji s pravobraniteljicama za ravnopravnost spolova, za djecu te za osobe s invaliditetom, Višnjom Ljubičić, Ivanom Milas Klarić i Ankom Slojnsak, ukazujući nedavno na konferenciji "Daleko od grada – i od prava? Ljudska prava u ruralnim područjima" na svakodnevne poteškoće života na selu. I u 21. stoljeću diskrepancije iz-

OD GRADA - DALEKO OD PRAVA

ruralnim područjima često znači diskriminaciju

nik u gradu, škola u jednom, crkva u drugom, a pošta u trećem selu

ZNAČAJAN
PROBLEM
RURALNIH
PODRUČJA JE I
SIROMAŠTVO

VELIKA ULOGA UDRUGA

"Veliki doprinos u zaštiti ljudskih prava na ruralnim područjima mogu dati i udruge civilnog društva koje uskuću kao partner državi i djeluju u mjestima koja su najudaljenija, praktički izolirana, i s malim brojem stanovnika, najčešće starije dobi. Primjerice, stariji nam se sve češće obraćaju jer ne mogu ostvariti bilo kakav oblik pomoći u kući, zato što takve usluge jednostavno ne postoje na njihovom području. U takvoj situaciji svakako mogu pomoći udruge civilnog društva, no da bi to uspjelo, trebaju imati dovoljno sredstava za terenski rad. Svakako da razina dostupnosti javnih usluga mora biti jedan od pokazatelja uspješnosti najavljenih reformi. U njihovo promišljanje važno je uključiti i posljedice koje one mogu imati za stanovnike ruralnih područja, posebice ako govorimo o reformi lokalne i regionalne samouprave", ističe pučka pravobraniteljica Lora Vidović.

Gotovo polovina stanovništva Hrvatske živi na ruralnim i prijelaznim područjima

među života u gradu i na selu itekako postoje, a ovu temu nameće i činjenica da gotovo polovina stanovništva Hrvatske, njih oko dva milijuna, živi na ruralnim i prijelaznim područjima, a udaljenost od urbanih zona često im predstavlja i nedostupnost osnovnih javnih usluga što za sobom vuče socijalne i druge efekte, a na kraju može prerasti i u kršenje ljudskih prava. U posebnom riziku pri tome su

najosjetljivije skupine – osobe s invaliditetom, djeca, stariji i žene. Loše prometne veze i infrastruktura, opskrba strujom i drugim enegentima, nedostatak i udaljenost obrazovnih, zdravstvenih, rekreativnih, sportskih, vjerskih i drugih sadržaja, prolaivaonica – samo je dio potreba čiji nedostatak ljude iz ruralnih zona vodi u lošiji položaj. - Život na ruralnim područjima

doista sa sobom nosi rizike kršenja ljudskih prava što nam potvrđuju iskustva građana i udruge s kojima smo u kontaktu, kao i dostupni podatci. Prevntveno je tu u pitanju problem nedostupnosti javnih usluga poput liječnika ili škola, prijevoza, električne mreže, javnog vodovoda. Svakako da su veliki napori cijelog sustava, lokalnih i regionalnih vlasti pa sve do djelovanja

udruge civilnog društva, potrebni da bi stanovnici ruralnih područja živjeli u boljim uvjetima, uživajući prava koja bi nam svima trebala biti osigurana i zaštićena. No, nisu - poručuje Lora Vidović.

Trebamo kreativna rješenja

Kao primjer navodi život u Drencovcima Osredačkim u ko-

jiama živi 11 starijih stanovnika. Nemaju priključak na elektonmrežu, a situaciju dodatno komplicira činjenica da se ona može osigurati jedino s pomoću infrastrukture koja je vezana za područje BiH. - Potrebno je izgraditi infrastrukturu tamo gdje nedostaje ili je obnoviti, što zahtjeva ulaganja. Ali, nedostatak sredstava ne smije biti razlog za slijeganje ramenima, već po-

DJECA I OSOBE S INVALIDITETOM POSEBNO OSJETLJIVE SKUPINE

Pravobraniteljica za djecu Ivana Milas Klarić na konferenciji "Daleko od grada – i od prava..." ukazala je na to da djetinjstvo i odrastanje na selu, otoku ili kakvom otuđenom izoliranom području, udaljenom od urbanih mjesta, često znači otežanu dostupnost pojedinih službi za skrb o djeci, jaslica i vrtića, kvalitetnog osnovnškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, zdravstvenih i socijalnih usluga, sadržaja i aktivnosti organiziranog slobodnog vremena – od dječjih knjižnica i kazališta do sportskih i umjetničkih aktivnosti za tu dob. "Sve to još teže pogađa djecu koja žive u siromaštvu, romsku djecu, djecu s teškoćama u razvoju i druge ranjive skupine", navela je Milas Klarić, dok je pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjsak istaknula pristupačnost kao jedan od preduvjeta za uključivanje osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u zajednicu. Dovoljno je, rekla je, samo obratiti pozornost na to koliko malo osoba s invaliditetom susrećemo u svakodnevnom životu. Posebno zabrinjava izostanak svijesti da se prilikom nabave prijevoznih sredstava biraju ona koja su pristupačna svim građanima, neovisno o stupnju njihove pokretljivosti.

ZANEMARENE SEOSKE ŽENE

Pravobraniteljica Višnja Ljubičić ocjenjuje kako je položaj žene u ruralnim sredinama gotovo nepostojeća tema u medijima, da o njima izvještavaju prigodničarski, gdje su one uglavnom usputno predstavljene kako u narodnim nošnjama pokazuju tradicionalne gastrospcijalitete. Drži kako se ne govori kakav je njihov stvarni položaj, problemi s kojima se susreću ili koliko je, primjerice, poljoprivrednog zemljišta i OPG-ova u vlasništvu žena u odnosu na činjenicu da na selu žene na zemlji i sa stokom rade jednako, a često i više, nego muškarc i da se dodatno još brinu o kućanstvu i obitelji. Sve navedeno dovodi i do slabije političke participacije žena u tijelima lokalne vlasti, ali i općenito u tijelima političkog odlučivanja na svim razinama, upozorava Ljubičić.